

Smilstvo

Katechéza Svätého Otca
Františka o nerestiach a
čnostiach (4).

05.03.2024

Drahí bratia a sestry, dobré ráno!

Dobre dnes počúvajte katechézu,
lebo po nej tu budeme mať cirkus,
ktorý nás bude zabávať.

Pokračujeme v našom itinerári o
nerestiach a cnostiach a starovekí
otcovia nás učia, že po obžerstve je
druhým „démonom“, čiže nerestou,
ktorá sa vždy krčí pri dverách srdca,

smilstvo. Zatiaľ čo obžerstvo je nenásytnosť voči jedlu, táto druhá nereseť je istým druhom „nenásytnosti“ voči druhému človeku, teda jedovatým putom, ktoré ľudia udržujú medzi sebou, najmä v oblasti sexuality.

Dobre si všimnime: v kresťanstve sa sexuálny pud neodsudzuje. Biblická kniha Pieseň piesní je nádhernou básňou o láske medzi dvoma snúbencami. Tento krásny rozmer našej ľudskosti, sexuálny rozmer, dimenzia lásky, však nie je bez nebezpečenstva, a to až do takej miery, že už svätý Pavol sa musí touto otázkou zaoberať v Prvom liste Korinťanom. Píše: «Ba počuť aj o smilstve medzi vami, a o takom smilstve, o akom ani medzi pohanmi nepočuť» (5,1). Apoštolova výčitka sa týka práve nezdravého zaobchádzania so sexualitou zo strany niektorých kresťanov.

Pozrime sa však na ľudskú skúsenosť, na skúsenosť zamilovanosti. Máme tu mnohých mladomanželov, vy by ste o tom mohli hovoriť! Prečo sa toto tajomstvo deje a prečo je to taká strhujúca skúsenosť v živote ľudí, nikto z nás nevie. Človek sa zaľúbi do druhého, príde zamilovanosť. Je to jedna z najprekvapujúcejších skutočností života. Značná časť piesní, ktoré počúvame v rádiu, je o tomto: o láske, ktorá vzbĺkne, o láske vždy hľadanej no nikdy nedosiahnutej, o láske plnej radosti, či o takej, ktorá trápi až k slzám.

Zamilovanosť, ak nie je znečistená neresťou, je jedným z najčistejších pocitov. Zamilovaný človek sa stáva veľkodušným, rád obdarúva, píše listy a básne. Prestáva myslieť na seba, aby sa úplne zameral na toho druhého a to je pekné. A ak sa zamilovaného človeka spýtate: z akého dôvodu miluješ?, nenájde žiadnu odpoveď. V toľkých ohľadoch

je jeho láska bezpodmienečná, bez akéhokoľvek dôvodu. Táto silná láska je aj trochu naivná: milujúci v skutočnosti nepozná tvár toho druhého, má sklon si ho idealizovať, je pripravený dávať sľuby, ktorých váhu hneď nechápe. Táto akoby „záhrada“, kde sa množia úžasné veci, však nie je v bezpečí pred zlom. Poškvrňuje ju démon smilstva a táto nerest je obzvlášť odporná, a to prinajmenšom z dvoch dôvodov.

Po prvé preto, že ničí vzťahy medzi ľuďmi. Na zdokumentovanie takejto skutočnosti, žiaľ, stačia každodenné správy. Koľko vzťahov, ktoré sa začali tým najlepším spôsobom, sa potom zmenilo na toxické vzťahy, na vlastnícky vzťah k tomu druhému, na vzťahy bez rešpektu a zmyslu pre hranice? Sú to lásky, v ktorých chýbala čistota: čnosť, ktorú si netreba zamieňať so sexuálnou zdržanlivosťou – čistota je viac než sexuálna zdržanlivosť -, skôr ju treba

spájať s vôľou nikdy nevlastniť toho druhého. Milovať znamená rešpektovať druhého, hľadať jeho šťastie, rozvíjať empatiu voči jeho pocitom, disponovať poznaním tela, psychológie a duše, ktoré nie sú naše vlastné a ktoré treba kontemplovať pre krásu, ktorú nesú. Toto je milovať a láska je krásna.

Na druhej strane, smilstvo si z toho všetkého robí posmech. Smilstvo drancuje, okráda, konzumuje v zhone, nechce počúvať druhého, ale len svoju potrebu a svoje potešenie. Smilstvo považuje každé dvorenie za nudné, nehľadá tú syntézu medzi rozumom, pudom a citom, ktorá by nám pomohla viesť život múdro. Smilník vyhľadáva jedine skratky: nechápe, že cestu k láske treba prejsť pomaly, a táto trpezlivosť, ktorá zďaleka nie je synonymom nudy, vytvára šťastné láskyplné vzťahy.

Existuje však aj druhý dôvod, prečo je smilstvo nebezpečnou nerestou. Medzi všetkými ľudskými pôžitkami má sexualita mocný hlas. Zapája všetky zmysly, prebýva ako v tele, tak aj v psychike. A to je pekné, avšak ak nie je udržiavaná v disciplíne trpezlivosťou, ak nie je vpísaná do vzťahu a do príbehu, v ktorom ju dvaja jedinci premenia na láskyplný tanec, mení sa na reťaz, ktorá človeka zbavuje slobody.

Sexuálne potešenie, ktoré je Božím darom, je podkopávané pornografiou: uspokojením bez vzťahu, ktoré môže vytvárať formy závislosti. Lásku musíme chrániť – lásku srdca, mysle, tela, čistú lásku v darovaní sa druhému. A toto je krása sexuálneho vzťahu.

Vyhrať boj proti smilstvu, proti tomu, aby sme z druhého robili vec, môže byť úsilím trvajúcim aj celý život. Avšak odmena za tento boj je

absolútne tou najdôležitejšou,
pretože ide o zachovanie tej krásy,
ktorú Boh vpísal do svojho stvorenia,
keď si predstavoval lásku medzi
mužom a ženou - ktorá nie je na
využívanie jeden druhého, ale pre to,
aby sa vzájomne milovali. Ide o
zachovanie tej krásy, vďaka ktorej
veríme, že budovať spoločný príbeh
je lepšie ako loviť dobrodružstvá –
existuje mnoho Casanovov –,
pestovať nehu je lepšie ako skloniť sa
pred démonom vlastnenia – skutočná
láska nevlastní, ale sa daruje –, slúžiť
je lepšie ako dobývať. Pretože ak niet
lásky, život je smutný, je smutnou
samotou.

*(Preklad: Andrej Klapka a Zuzana
Klimanová)*

dev.opusdei.org/sk-sk/article/smilstvo/
(11.08.2025)